

בס"ד

לשכת הרבנות אלעד

בראשות המרא דאתרא הגאון ר' מרדכי מלכא שליט"א

בד"צ אלעד * בתי הוראה * שרותי דת * רישום נישואין

נשיא וראש מוסדות "אור המלך" – אלעד

רשת מעונות יום, רשת גני ילדים, ת"ת "דרך המלך", ת"ת "פרי תואר", ישיבה קטנה "אורחות יהודה"
רשת כוללים "לקח טוב", מרכז שיקומי "אור המלך", קופת "מפעל החסד" אלעד

The office of Rabanoot Eled – in hesd of Rabbi MORDECHAI MALKA

תורת

פרשת פנחס

המלך

"לפתח חטאת רובץ"

במדבר פרק כה (א) וישב ישראל בשטים ויזול העם לזנות אל בנות מואב: (ב)
ותקראן לעם לבנותי אלהיהן ויאכל העם וישתווי לאלהיהן: (ג) ויצמד ישראל לבעל
פוער ויזור אף יקח בישראל: (ו) וידבר יקח אל משה לאמר: (יא) פינזוס בן אלעזר בן
אהרן הכהן השיב את זמתי מעל בני ישראל בקנאו את קנאתי בתוכם ולא כליתי
את בני ישראל בקנאתי:

תחילת הכישלון מפני ששמו:

בתחילת הפרשה מסופר על שכר פנחס עבור הקנאות למעשה זמרי והנה בסוף פ' בלק מסופר על עצת
בלעם להכשיל בני ישראל בעריות וכתיב וישב ישראל בשטים וכו' וכתב תרגום יונתן בן עוזיאל שם המקום שטים
ע"ש השמות של בני שבמקום זה התחילו לרדת מקדושתן. וכתב האו"ח הקדוש זצ"ל שהשבע ההילולה
שלו, שטים הוא מלשון שמו העם היינו טיילו, וסוד כישלון בני בזה שבאותו מקום התחילו לטייל מחוץ
למחנה ועי"ז נפגשו עם המואביות וכמסופר במדרש כיצד עשו בחכמה להכשיל ולגרור את בני לעריות.
ללמדנו שסוד הכישלון תלוי בהתחלה כי אם לא היו מטיילים לא היו נכשלים וכמאמר חז"ל "לפתח חטאת
רובץ" שעיקר הכישלון תלוי בהתחלה. ויסוד זה חשוב הן לרע והן לטוב שהכישלון וההצלחה תלויים
בהתחלה.

תחילת החורבן חמור מהחורבן:

אנו נמצאים בבין המצרים וכאשר נתבונן הרי י"ז בתמוז הוא תחילת הפורענות וסיימה ב"ב, ונוהגים באבלות
בימים אלו שבין י"ז ל"ב, ולכאורה היה ראוי לנהוג באבלות אחרי החורבן ולא לפניו? אולם ראיתי במשנה
ברורה סימן תקנא ס"ק נט מ"ז בתמוז דמאז התחיל הפורענות של החורבן, וכן הובא בעלון "אל המעיין"
כיון שעיקר הפורענות תלוי בהתחלה ויותר חמור ההתחלה מהסוף.

תיקנו תענית ב"ב בגלל התחלת השריפה:

וכן מבואר במסכת תענית דף כט ע"א חרב הבית בראשונה דכתיב [מלכים ב' כ"ה] ובחדש החמישי בשבעה
לחדש היא שנת תשע עשרה [שנה] למלך נבכדנאצר מלך בבל בא נבזראדן רב טבחים עבד מלך בבל
ירושלם וישרף את בית ה' וגו', וכתב [ירמיהו נ"ב] ובחדש החמישי בעשור לחדש היא שנת תשע עשרה
[שנה] למלך נבכדנאצר מלך בבל בא נבזראדן רב טבחים עמד לפני מלך בבל בירושלם וגו'. ותניא אי אפשר
לומר בשבעה שהרי כבר נאמר בעשור, ואי אפשר לומר בעשור שהרי כבר נאמר בשבעה. הא כיצד?
בשבעה נכנסו נכרים להיכל, ואכלו וקלקלו בו שביעי שמיני, ותשיעי סמוך לחשיכה הציתו בו את האור, והיה
דולק והולך כל היום כולו, שנאמר [ירמיהו ו'] או לנו כי פנה היום כי ינמו צללי ערב. והיינו דאמר רבי יוחנן
אלמלי הייתי באותו הדור לא קבעתיו אלא בעשירי, מפני שרובו של היכל בו נשרף. ורבנן אתחלתא
דפורענותא עדיפא. הרי שלרבנן מה שקבעו יום מ"ב בגלל שהתחיל בו השריפה.

חומרת ביטול התמיד:

כמו כן אחד הדברים שנעשו בי"ז בתמוז בוטל התמיד כמסופר בפ' השבוע שיש מצוות קרבן התמיד בבקר
ובערב, ומעלת התמיד שבו מתחילים כל הקורבנות ובו מסיימין הקורבנות, וביטול התמיד זה חורבן כי כאשר
נפגמה ההתחלה נפגם הכל. ולכן החומרה בביטול קרבן התמיד ולא בביטול יתר הקורבנות.

תחילת המחלוקת קשה:

בדומה לכך מצינו במנין בני שהתורה מדגישה בני אליאב דתן ואבירם אשר הצו נגד משה.
א { שואל האו"ח הקדוש מדוע הכניסה התורה סיפור הדברים של דתן ואבירם במנין בני? }
ב { זאת ועוד שואל האבן עזרא מדוע מסיים במנין בני ראובן ובני קרח לא מתו, הרי קורח שייך לשבט לוי
ולא לשבט ראובן? }

אלא דתן ואבירם היו הגרועים שבמחלוקת קרח ועדתו כי הם התחילו ולכן מהם לא נשאר זכר כלל משא"כ
קרח בניו חזרו בתשובה, ולכן כותב האבן עזרא שהתורה מדגישה שדתן ואבירם לא נשאר זכר אבל בני קרח
נשארו חיים.

וכל זה לומר כי הם היו סיבת המחלוקת של קרח הם התחילו והתעקשו, כ"כ האו"ח הקדוש ולכן משה רבינו
ניסה לרצותו כדי להפסיק המחלוקת ולא רצו. הרי שההתחלה קשה מהכל.

רח' שמאי 13, אלעד • טל: 03-9096601 • פקס: 03-9337941

fax: 972-39337941 • tel: 972-3-90966001 • 13 shamai st' elad 40800

www.orhamelech.org rabi.m.malka@orhamelech.org

לשכת הרבנות אלעד

בראשות המרא דאתרא הגאון ר' מרדכי מלכא שליט"א

בד"צ אלעד * בתי הוראה * שרותי דת * רישום נישואין

נשיא וראש מוסדות "אור המלך" – אלעד

רשת מעונות יום, רשת גני ילדים, ת"ת "דרך המלך", ת"ת "פרי תואר", ישיבה קטנה "אורחות יהודה"
רשת כוללים "לקח טוב", מרכז שיקומי "אור המלך", קופת "מפעל החסד" אלעד

The office of Rabanoot Eled – in hesd of Rabbi MORDECHAI MALKA

מעלת פטר רחם, השכמת ביה"כ, תו"מ, חלה, וביכורים:

בדומה לכך פטר רחם קדוש כי ההתחלה חשובה. בדומה לכך אלו דברים שאוכל מפירותיהם בעוה"ז והקרן קיימת לעוה"ב השכמת בית הכנסת, לא מספיק עצם ביאתו לבית הכנסת אלא ההשכמה היא הסגולה. וזהו אף מעלת עשרה ראשונים כיון שהם הם ההתחלה. וכן זוהי מעלת מצות תו"מ (תרומות ומעשרות) וחלה, וביכורים, שאת הראשית להפריש לקדושה ובוה משפיע על כל יתר מאכלו לקדושה.

יסוד גדול בעבה"י הכל תלוי בהתחלה

אולם נלע"ד שיסוד גדול בעבודת הי"ת חז"ל מלמדים אותנו והוא עפ"י המבואר במדרש שמואל על פרקי אבות, פ"ד-ב על דברי בן עזאי אומר הוי רץ למצוה קלה ובורח מן העבירה, שמצוה גוררת מצוה ועבירה גוררת עבירה.

וכתב המד"ש שכן עזאי מלמדנו שכל ההצלחה או הכישלון של האדם בעה"י תלוי ונעוצה בהתחלה וכפי שמתחיל כך נמשך כל היום ולזה מלמדנו שכדי להקפיד בהתחלה להתחיל אפילו במצוה קלה כיון שיש סגולה שמצוה גוררת מצוה וממילא כל היום יהיה בקדושה, ומאידך ח"ו ההיפך.

החת"ס נעשה מחמש דקות:

וכמסופר על החת"ס שאמר שהוא זכה למה שהגיע אודות לחמש דקות, והסביר שכל הצלחתו בזה שהיה מנצל את החמש דקות הראשונות של הסדר שהרוב מבזבזים. והכונה בזה ברור כשמש לא עצם הזמן של חמש דקות, אלא ההשלכה של שמירת ההתחלה שממילא נגזר אחרי זה כל היום וכך עולה ומתעלה.

ביאור מאמר חז"ל פיתחו לי פתח כחודו של מחט:

ובזה אפשר לפרש מאמר חז"ל במדרש שיר השירים רבה פרשה ה-ב קול דודי דופק פתחי לי, רבי יסא אמר, אמר הקדוש ברוך הוא לישראל בני פתחו לי פתח אחד על תשובה כחודה של מחט ואני פותח לכם פתחים שיהיו עגלות וקרניות ונכנסות בו, הכיצד יתכן שזה שער הפותח מעט שבמעט?

אולם עפ"י הנ"ל הוא דבר סגולי בפתח ולא בגודל ולזה הדגישו פתחו לי ולא אמרו עשו וכדומא, כיון שעיקר כוונת חז"ל בזה ללמדנו אם אדם שומר הפתח ואפילו יפתח במצוה קלה שבקלות מובטח שמצוה גוררת מצוה עד שיפתח כפתח אולם. ויסוד זה נרמז בפסוק "לפתח חטאת רובק", עיקר עבודת היצירה עם האדם תלוי בפתח.

יסוד בירושלמי טוב אחרית מראשית

וכבר ידועי דברי הירושלמי בחגיגה טז במעשה של ר"מ שאחר אשר שאל את ר"מ מה דרש והשיבו שדרשו על הפסוק טוב אחרית מראשית ופירש ר"מ כדאמרי אינשי טוב שהסוף טוב מהראשית כי מה שנוצר הוא הסוף וכו' ואחר השיבו דר"ע רבך היה דורש הפוך טוב האחרית מכל הראשית והיינו כדי שיהיה אחרית טוב צריך שהראשית יהיה טוב. וביאורו כיסוד הנ"ל כי כל אחרית נעוצה הצלחתה בראשית וכמו שכל בנין קיומו תלוי ביסודות.

כל ההתחלות קשות

והוא מאמר חז"ל במכילתא דרבי ישמעאל יתרו מסכתא דבחדש פרשה ב ועתה אם שמוע תשמע בקולי, ועתה קבלו עליכם, שכל התחלות קשות. אם שמוע תשמעו, מכאן אמרו שמוע אדם מצוה אחת, משמיעין לו מצות הרבה, שנאמר אם שמוע תשמעו. ללמדנו שכל ההצלחה תלוי בהתחלה הרי שיצא"ר מקשה על האדם את ההתחלה וככל שהאדם מתגבר ומשקיע בהתחלה כך ההצלחה בסוף.

מוסר השכל הנלמד:

נמצינו למדים מכל הנ"ל עד כמה חשוב שכל אחד ישמור על הפתח וההתחלה של כל דבר ודבר כיון שכל התוצאות הגדולות התחילו מהפתח הקטן הן לטוב והן לרע, ועיקר הניסיון של האדם הוא בשמירת הפתח שלא יתחיל להתקרב לנסיון ולומר שאין בכך כלום כי כך דרכו של יצר הרע בתחילה מתחיל בדבר שאין לו כל כך משמעות ונראית בעיניו כעבירה קלה ואולי מידי דחסידות אך סופו להורידו לבאר שחת ח"ו, ומאידך לטוב כאשר האדם יתחיל במוטב ימשך הכל בטובה.

בידידות ואהבה

ובברכת שבת שלום ומבורך

מרדכי מלכא

